

naj vas obokoli polje in gojzd. Ostali pešci naj planejo nad une, ki niso še došli na ravno. To ne bi bilo prav, da se zedinijo. Pa pazite! ne streljajte posamesni, ampak vsi naenkrat, da razderemo ob enem vso vrsto. To bo izdatno. To jih bo vse zmotilo. Jez pa udarim s svojimi konjiči nad-nje, kadar vidim, da je čas in potreba.“

Vojaki so pohvalili modro njegovo razredenje, in prej, preden so se Bosnjaki prikazali, bilo je že vse pripravno, da jih slavno sprejmó.

Hajdukov oddelek, ki se je podal z gojzda, šel je za oddelkom. Z druge strani je prišla vojska Kulim-kapetanova v gojzd z zelenimi zastavami, vihrajočimi v hladnem vetru, kateri je ugajal oznojenim bosniškim vojakom. Osman divno oblečen je prijezdil na čilem konji, prekrasno naujzdanem in pokritem s samim zlatom in srebrom. V roci je imel zastavo svojega kolena. Z ogromnim glasom zapové vojski, naj se vredi in v redu ostane tudi za naprej.

Pa ko je Osman še veleval, ustrelili so hajduki in podrli cele rajde Bosnjakov. Bosnjaki se prestrašijo; mislili so, da jih je strela zadela. Bežali so in se razgubili. Puške sopet zagrmé in oni še bolj prepadejo. Kar je bilo v gojzdu vojakov, izbeže na polje, kar jih je bilo pa na polji, pobegnejo v gojzd. Osman je jezdaril na svojem konji na vse strani in vikal in opominjal vojake, ali prizadetje njegovo ni bilo kaj izdatno; spravil je v red nekoliko vojakov, pa kar naenkrat zopet zagrmí, krogle padajo, kakor lije dež, kadar je ploha, in razderó vrste in pobijejo vojakov, da je groza. Mnogo mnogo jih je popadalo, kolikor jih je pa ostalo, zbežali so na vse strani vsi zmoteni, zatekli so se, kamor je kdo mogel. Samo Osman bega se ne dotakne ne ena krogla ne, kakor da je Stojan prav imel, ko je svojim vojakom pravil, da se ga ne prime nobena svinčenka. Veliko se je zopet trudil in jezdaril in mnogo iskal in sklicaval ter sklicaval nekoliko vojakov, ki niso marali in ne bali se dežja svinčenega.

Med tem pridirjá iz gojzda kakor lev — Stojan Čupić s svojimi konjiči — huj! kako dere, kako strašen je! Lasje so mu razkuštrani; visé mu vse po licah; fes je zgubil v gojzdu, iz oči mu gorí živi plam. S handžarom seče in maha na vse strani: na levo in na desno in dere naprej. Bosnjaki začno ljuto se boriti. Al kaj to pomaga? — Stojan skoči nad-nje, letel je tako rekoč nad njih glavami, za njim pa konjiki in sečejo in mahajo nasprotnikom po bučah in kodar je priletelo, da je vse prek letelo. Med sovražniki je bil tudi Osman Gjuro beg.

„Oskrunjevavec srbskih deklet!“ — zavpije Stojan — „kliči svojega preroka na pomoč, morda te reši osvete moje.“

„Gnjusobni robe!“ — zadere se Osman, in nažene konja nad Stojana, mahne z jataganom, razseče mu pas, in pas s pištolami vred je padel pod konja. Zdaj zamahne Stojan. Z enim mahljem odseče mu glavo, glava odleti, truplo se strese na konji, telebi na zemljo, Stojan mu potegne iz rok zeleno zastavo in na handžar natakne Osmanovo glavo. Delije (junaci) obide groza ter beže kakor besni. Hajduki jo uderejo za njimi. Kdor je utekel handžaru, doseglo ga je konjsko kopito. Malo jih je uneslo jo in vrnilo se k glavni vojski Kulim-kapetanovi, kteremu so bili živa priča, kaj se je dogodilo. Drugi Bosnjaki so ostali na bojišču, in kosti njih niso se belile na šabačkem polji.

Osmanovo glavo je poslal Stojan Petru Todoroviću. Sporočil mu je: „Pobratime, Peter! Ostal sem mož-beseda. Glej, to ti je glava Osmanova. Osvetil sem tebe in sebe!“

Boj ta je bil 6. marca 1806. In takrat so dali Srbi svojemu junaku Stojanu pri njih slavno ime — ime: „Nočajski zmaj.“

Poslovenil P-ičan poleg Prok. Hoholuška.

Nekdanji tovarši, kje ste?

II. Del.

Post haec vidí turbam magnam. Apok. 7, 9.

Prav'jo: V Ljubljani mož je povoden,
Grad pod vrtinci vès dičen stoji,
Kraj je okoli nebesko pogoden,
Para na svetu iskati mu ni.

Ktere mrtvaški vrtinci končajo,
Z dušo se selijo v tretje nebó,
Luč namest trupel obleko imajo,
Mavrica z žarom jih barva lepó.

Tukaj na skušnji so s trupli duhovi,
Tam bo izvoljenih duša teló.
Čmu so še dalje nezmerni svetovi,
Večnosti šola učila nas bo.

Rase v svetosti že sveta njih volja,
Zmota, skušnjava jih nič ne slepi,
To je nebeščanov blažena šola,
To so veselja, čez ktere jih ni.

Tičice bele alj solčno rumene
Pesme po logih nebeških pojó,
Sapica mila glasove zažene,
Mojstrom se lira ne glasi takó.

Nekdaj Anakreon sivček zagodel;
Zver je zamaknjena, skale živé,
Glas je nebeški se komaj porodil;
Traški divjaki so krotke ovcé.

Tam jih narejajo godci nebeški,
V tancih pojemnih ljubezen medlí,
Vem, ko bi rod jih zaslišal človeški,
Solz bi veselja b'le polne oči.

Zdaj gromé basi debelo, mogočno
Strešči osrče iz brona moža,
Glasi trobent sekundirajo močno,
Dunaj, Pariz nič kaj tac'ga ne zná.

Angelji večkrat posebej pojejo
Glorio alj Sanktus alj ktero novo,
Čast ino hvalo Gospodu dajejo,
Vse se zamakne, — molitev je to.

Nekdaj na Taboru, ljubljena duša!
Viditi b'lo je nebesko blagost.
Pavel tud' vidi, zamaknjen poslušá;
Kaj ko izreči mu brani slabost!

Patemski videc je trumo zagledal,
Trumo nebesko ki šteti je ni.
Vsac'ga zaroda so vmes, — je povedal.
Tamkaj se našim nebesko godí.

Da bi mi srečno za njimi hodili!
Če so težave, gredé so domú.
Tukaj za vžitek samo se nam sili
Dosti pelina, gorjup'ga medú.

Poženčan.

Slovenka. *)

Da rojena sem Slovenka,
To me srčno veseli;
Ni mi sile biti Nemka,
Šega stara kar velí.

Saj Slovenkam tudi sije
Solnce lepo kot drugod,
Duh cvetlic prijetno dije,
Ker so naše zemlje rod.

Saj slovenski glasi mili
Oj! presladko nam doné;
O veselji ino sili
Nam ogrevajo srcé.

Kje ljubezen bolj goreča
Nerazkaljena stoji?
Kje zvestoba bolj sloveča
Kot slovenske je krvi?

Da zatoraj sem Slovenka,
To me srčno veseli;
Ni mi treba biti Nemka,
Sila stara kar velí.

Ivanka Ipavska.

*) Pesmica ta nam sopet veselo spričuje čedalje večje število domoljubnih pevkinj. Le tako naprej! Vred.